

לחשוש שמה ישכח ויבוא לכבות (רשב"א; ריטב"א; ר"ן). ■ להלכה, הובאו שתי דעות בשו"ע (א"ח ש"ח ה) אם יכול לפרוש וללבוש שוב ושוב [כדעת הראשונים שדין זה נאמר לדברי הכל], או שלוש ומוציא פעם אחת בלבד [כשיטת הר"י מלוניל והמאירי בדעת ת"ק], והעיקר כדעה ראשונה (משנ"ב ש"ב, ט).

גְּמֻרָא. כָּאֵן כְּבָא לְקַפְלָא. שהכנרת מקופלת [מכונסות] במקום אחד אך לא בכלי אחד וצריך לנושאן אחת אחת (רש"י, ע"פ חזו"א א"ח ס סוף א), שמקבץ האוכל מהרבה מקומות בבית ונותן לכמה כלים (רבינו הנאל). ויש שפירש, שאוסף כמה כלים עם אוכלים ומניסים לתוך טלית, ובא להוציא את הטלית מקופלת עם הכלים שבתוכה, שמותר באופן זה רק שלש סעודות, אף שנושאן בבת אחת, כיון שכל של נחשב טרחה בפני עצמה (רמב"ן, ע"פ חזו"א ש"ס).

כָּאֵן לְאוֹתָהּ חָצָר, שיש פינה בטוחה בחצר ודעתו להשאיר שם את מה שהציל, אבל פינה שהיא בסכנת הדליקה ואינו מניח שם אלא בשביל לחזור ולהבריחם משם למקום ההצלה, גם רב הונא מודה שאין איסור בטלטול הראשון אפילו בבא לקפל, שהרי אין כאן הצלה, והאסיפה ודאי מותרת (חזו"א א"ח ס, א).

כָּאֵן לְחָצֵר אַחֲרָה, ואפילו היא חצר מעורבת, שיש פתח בין שתי החצרות ועירבו שתיהן יחד (חזו"א ש"ס). שבאותה חצר אין כ"כ טירחא ולכן מה שהוצרכו להתייר כגון מזון ויין לא חילקו בין רב למעט, אבל לחצר אחרת שיש טירחא יתירה, לא התיירו אלא צורך שבת בלבד (ר"י מלוניל; ט"ז שלד, ח).

שָׁמַע מִיָּמֵהּ כְּבָא לְהַצִּיל הָמִי, שהרי כשמניח כלי גדול בחצר לקבל את הקילוח היורד מן הגג, כל טיפה וטיפה ממנו הרי הוא חשוב כמקפל ומניח, וכאילו הוא מערה מעט מתוך כלי זה ונותן באחר, שהרי מתעבב שם עד שיתמלא, ואעפ"כ בכלי אחד מציל כמה שרוצה, וכמו כן במקפל ומניח, כיון שמוציא בכלי אחד נחשב כבא להציל ומותר להוציא אף יותר ממזון שלש סעודות (רש"י; ריטב"א). ויש שפירש, שאף שבחבית הוא טורח פעם אחת ואילו בקיפול הוא טורח כמה פעמים, מכל מקום טירחת הקיפול מותרת כיון שאין בכך הצלה, ועיקר הנדון הוא על ההוצאה שמתקיימת מחשבתו להציל (חזו"א א"ח ס, א).

■ וכן נפסק להלכה, שמותר לפרוש טליתו ולערות לתוכה מכמה כלים, ואפילו כשמוציאים לחצר אחרת, כיון שמוציא הכל בפעם אחת (שו"ע א"ח ש"ח, ג, ו), אבל להניח הרבה כלים מלאים תוך הטלית ולהוציאם בבת אחת אסור, כיון שהם כלים מחולקים [כדעת רב הונא] (משנ"ב ש"ב, ט).

אֶבֶל בְּהוּוּ מְנָא כְּמָה דְּבְעֵי מְצִיל, ואף יותר ממזון שלש סעודות, שהרי שלש סעודות עצמן התבאר לעיל שמותר להציל אף בהרבה כלים (ריטב"א).

מְהַפְקֵרָא קְנָבָה, שהרי אמר להם בואו והצילו לכם - לצרכיהם (רש"י), שאם לא אמר כלל 'הצילו לכם', אין זה הפקר כזוטו של ים, כיון שכאן יכול להציל אלא שמחמת איסור צדדי אינו יכול להציל (ב"י שלד, ט, בשם מהר"י אבנה). ויש שביאר, שאין זה זוטו של ים משום שיכול להציל ע"י גוי או ע"י ישראלים שמצילים ומחזירים לבעליהם (מג"א ש"ב, יא). ואף אם אמר 'בואו והצילו' ולא אמר 'לכם', אין כוונתו שיצילו לעצמם, ואף שאסור לו לומר להם להציל בשבילו, מכל מקום באופן זה מותר כיון שאינו שולח אותם במפורש להציל עבורו (ביאה"ל ש"ב, ט).

דְּבָרִים שְׂאִין בְּנֵי אָדָם עוֹמְדִין עֲלֵיהֶם אֶלָּא אִם כֵּן נִכְשְׁלִים בְּהֵן, והמכשול עצמו נחשב אף הוא דברי תורה, שהרי כל השקלא וטריא וה'הוא אמינא' נכתבו גם כן בגמ', וכן הסברות שטעו בהן אמוראים בתחילה ואח"כ חזרו בהם, שכך הוא סדר חכמתו ית' שיהיה מכשול מקודם והעד, ואח"כ הגעה לאמת, כך רצונו בעולם הזה, שהוא עולם השקר והעלם האמת, שהוא פרודור לעולם האמת, ומי שלא היה בפרודור, אינו יכול לבוא לטרקלין (דברי סופרים [לדבינו צדוק מלוניל], ליקוטי מאמרים).

מְשֻׁנָּה. בּוֹא וְהַצִּילוּ לָכֶם בכמות המספיקה לשלש סעודות כשמוציאים בכמה כלים, או יותר בכלי אחד גדול [וכפי שיתבאר חילוק זה בגמ' כשבעל הבית מציל לעצמו] (רמב"ם שבת כג, כ; מאד"י). ויש שפירש, שאחרים מותרים להציל כמה שירצו אפילו בכמה כלים, משום שאין לחשוש שיבואו לכבות, שהרי אדרבה מעדיפים הם שהשריפה תימשך ויוכלו לטול לעצמם יותר דברים (פסקי הרי"ד, מובא בר"ן). ■ להלכה, גם אחרים אינם מותרים להציל אלא מזון שלש סעודות בכמה כלים, או יותר בכלי אחד גדול [כדעת הרמב"ם] (שו"ע א"ח ש"ח, ט).

וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה שִׁיכוֹל לְלוֹבֵשׁ, ומוציא לחצר מעורבת שבאותו מבוי, אבל לחצר שאינה מעורבת אסור להוציא (רמב"ם שבת כג, כ). ואף שמותר לצאת אפילו לרשות הרבים בכמה מלבושים דרך מלבוש, כאן כיון שעוסק בהצלה מדליקה, חוששים שישכח ששבת היום ויבוא לכבות (משנ"ב ש"ב, כה). ויש אומרים, שמותר להוציא גם לחצר שאינה מעורבת (סמ"ג לאוין סה), ואף לרשות הרבים, שכיון שהוא דרך מלבוש אין בזה איסור הוצאה (ב"י ש"ס, ח לדעה זו, ט"ז ש"ס, ז, רעק"א בדרך אפסר). ויש אומרים שמותר להוציא רק לרשות היחיד, אך לרשות הרבים אפשר שאין להוציא יותר ממה שרגיל ללבוש, שהרי זה כמשוי ואינו דרך לבישה (ר"ן). ■ להלכה, מותר להוציא רק לחצר מעורבת [כדעת הרמב"ם] (שו"ע ש"ב, י), ויש שכתב שמותר להוציא אף לחצר שאינה מעורבת [כדעת הסמ"ג] (רמ"א ש"ס), והוא הדין לרשות הרבים כנ"ל (משנ"ב ש"ב, כו).

שְׁמוֹנָה עָשָׂר כְּלִים וְלֹא יוֹתֵר (רש"י), שאין להערים וללבוש דברים שאינו רגיל ללבוש, אך לת"ק מותר להוציא אף לרשות הרבים כיון שהוא דרך מלבוש (ע"פ רש"י לעיל סה, ב ד"ה תיבעי, ורב ניסים גאון ש"ס, וכדעת שהובא לעיל בסמוך שלת"ק מותר להוציא לרשות הרבים). ויש שפירש טעמו של רבי יוסי, שאם ילבש יותר מכך, כיון שאין בני אדם רגילים ללבושם הרי הם עליו כמשא, ויש לחשוש שמה יטרד בהצלה מהדליקה, וישכח ויצא בהם לרשות הרבים ויעבור על איסור הוצאה מן התורה, אך ת"ק אינו חושש שמה ישכח ויצא לרשות הרבים (ר"ן לשיטתו שלדעת ת"ק אסור להוציא לרשות הרבים).

וְחֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא - לשיטת ת"ק, אך לפי רבי יוסי אינו פושט את הבגדים שהציל כדי לחזור ולהציל עוד (רש"י). ויש שפירשו להיפך, שדין זה נאמר רק לשיטת רבי יוסי, אך לדעת ת"ק מוציא פעם אחת כל מה שיכול ללבוש ושוב אינו מוציא כלום (ר"י מלוניל; מאד"י). ויש שפירשו שדין זה נאמר בין לת"ק ובין לרבי יוסי (רשב"א, ריטב"א ור"ן).

והטעם שהתירו רב בגדים לחזור וללבוש ולהוציא, שכיון שהתירו להציל רק דרך מלבוש, יזכור ששבת היום ולא יבוא לכבות, אך באוכלים לא התיירו להוציא ולהציל אלא פעם אחת, משום שיש